

Družinski tednik

ILUSTROVANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Cena 2 Din
Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta 29/L. Poštali predal št. 345. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393

Ljubljana, 16. avgusta 1934

Naročnina za četrt leta 20 Din, za pol leta 40 Din, za vse leto 80 Din. V Italiji za vse leto 40 lir, v Franciji 50 frankov, v Ameriki in povsod drugod 2 dolarja

Št. 32-33
Leto VI

Mlademu človeku na pot v življenje

Naši čuti so otopeli. Preveč senzacij doživljamo in tragedij, preveč rekordov. Doba superlativa nas je pokvarila, da gremo nebrizno mimo vsakdanjosti.

Pa ravno ta nekazna vsakdanjost je vredna, da se misleč človek ustavi ob njej. Zalostna je. Dan za dnem beremo v tej ali oni obliki: Življenje ga je zmrnilo. Zalostno tem bolj, ker so žrtve skoraj sami mladi ljudje. Najhujša je tragedija mladih strtih življenj.

Kriva vzgoja? Tudi. Pisali smo že o tem. P. so še drugi vzroki. Globlji. Večni tragični boj med voljo in močjo. Mlad, neizkušen človek vidi današnji dan preveč blestečih vzornikov, da bi jih kdaj mogel preseči. Predvsem v filmu in v sportu. Ni vsakdo za vse. Današnji človek je pozabil to elementarno rečnico. In ko vidi, da mu ne gre, kakor bi hotel, vrže puško v koruzo.

Mladi ljudje potrebujejo na težko pot v življenje modrih vodnikov. Dokler so doma ali v šoli, še nekako gre. A kaj potem? Prepuščene samim sebi jih upogibajo in lomijo viharji življenja kakor slabotne sadike brez opor.

Za vas, mladi prijatelji, je napisal André Maurois zlate besede. Berite jih, naučite se jih na pamet! Naj vam bodo pribežališče vselej, kadar bi hoteli obupati. Črpajte v njih bodrila, kadar boste omagovani. Verjemite; tako toplih besed za vas, tako rešilnih resnic že dolgo niste slišali. Vredne bi bile, da bi jih natisnili v vseh berilih kot katekizem ljudem, ki stopajo v življenje.

Berite!

V hudih časih stopaš v življenje. Zgodovina človeškega rodu pozna dobe, ko narasli valovi potegnejo kvišku k uspehu tudi slabe plavalce. Tvoji prijatelji in ti morate plavati proti toku. To je težko.

Tudi vam so potrebne iste lastnosti, ki so že vaše očete rešile. Zakoni vesoljstva se niso izpremenili: z istimi metodami jih boš obvladal. Prvi mah, ko padeš v vodo, misliš, da te bo zadušilo, obupaš, da bi mogel priplavati do brega uspeha. Ne boj se! Vsi smo že to doživeli; privaditi se je treba, le plavanja se moraš naučiti.

Največja skrivnost uspeha je zaupanje vase. Ničesar ne boš dosegel, če ne boš veroval v uspeh. Mlademu pisatelju se zdi njegov prvi roman brez konca in kraja; strah ga je, da ga ne bo nikoli dodelal. Pri desetem vé, da pojde, in z novim pogumom se spravi na delo. Kar velja za pisanje knjig, drži tudi pri vsakem drugem podjetju. Vsemu je človek kos, ali vsaj skoraj vsemu, samo potrpljenja je treba, žilave volje in trdnega sklepa, da bo vedno iznova poskusil, dokler ne uspe.

Ne hiti preveč! Premoženje in slava, čez noč porojeni, tudi skopnita čez noč. Zaprek ti želim in sovražnikov. Boj te utrudi in prekali tvojo odpornost. S štiri-desetimi ali petdesetimi leti boš dobil močasti, izklesani obraz skal, ki butajo vanje viharji. Sovražni svet te bo izoblikoval. Značaj boš, a značaj boš tudi imel in sodbe sveta o tebi ti ne bo mar; smehljaj se ji boš.

Ko je človek mlad, se mu vse vidi tragično. Prve zapreke se mu zde ko osebna žalitev, zloba ljudi ga navdaja z gnusom. Reci si, da se človek vsemu privadi, da je doba, v kateri živiš, najhujša, da se bo zloba prej ali slej naveličala napadov na ljudi, ki se zanje ne zmenijo, in da sreča pri tistih, ki so je vredni, rase z leti. Moralisti trde časih nasprotno, a tedaj pač niso resnično živeli.

Ne skušaj oslepiti življenje ne ljudi. Verjemi mi, na koncu prejme vsakdo plačilo po zaslugah; podarjeni ali z zvijačo doseženi uspehi nikomur ne hašejo.

Hodi počleno svojo pot. Prej boš na cilju od onih, ki delajo drugače. Dolžnost ti je biti spodoben človek, od tega boš pa tudi največ imel. Povem ti, svet še zmo-

Tragedije, ki gre svet mimo njih

Maščevanje zapuščene ljubimke

Skrivnostni zločin pred 24 leti. - S krivo prisego je spravila užaljena ljubimka svojega dragega v dosmrtno ječo. -- Grozote Hudičevega otoka. - Pred vrati svobode izdihnil pod zobmi morskih volkov

Meseca marca 1910 so vlomili v blagajno velike tekstilne tovarne v Lillu na Francoskem. Vlomilec je moral biti spreten in odločen človek. S črno krinko na obrazu je stopil v sobo, kjer je bila spravljena blagajna, ne menec se za zvonec, ki je rezko zvonil alarm. Posrečilo se mu je vlomiti vrata glavnega trezorja in vzeti iz njega 40.000 frankov. Alarmni zvonec je priklical nočnega čuvaja, toda vlomilec se ni dal ustraševati: po bliskovito se je obrnil, potegnil revolver in ustrelil čuvaja. Sicer ga ni priči ubil, vendar vestni služabnik tiste noči ni več preživel. Le toliko se je še zavedal, da je popisal zločinca.

Toda popis je bil tako splošen in nejasen, da se je ujemal za vsakega mladega, čvrsto razvitega moža s krinko na obrazu. Tako je bil vlomilec po čuvajevem popisu podoban tudi inženjerju Albertu Martinu, ki je bil v službi v tovarni.

Seveda je kot inženjer dobro poznal vso ureditev tovarne in je dobro vedel, kje je spravljena glavna blagajna. Vedel je tudi, da je bilo tisto noč v njej 40.000 frankov. Kajpada mu takisto ni bilo neznano, da bo na alarm prišel samo nočni čuvaj, in tako se mu ga ni bilo težko odločiti s strelom iz revolverja.

Na podlagi vseh teh meglenih indicijev so Alberta Martina aretirali in ga obdolžili, da je vlomil v blagajno in ubil nočnega čuvaja.

Mladi inženjer je bil na policiji popolnoma miren, zakaj bil je trdno prepričan, da mora njegova nedolžnost priti na dan. Dokazal je tudi svoj alibi. Dejal je, da se je ravno v času vroma mudil pri svoji prijateljici Yvette Vasseurjevi na zelo važnem razgovoru. Prijateljica se bo tega razgovora gotovo še spominjala in tako bo lahko potrdila njegovo nedolžnost.

Razgovor je bil res velevažen. Albert je namreč prišel k svoji prijateljici, da ji pove, da se ji mora odreči, ker ga oče sili v ženitev. Zatrjeval ji je, da je tudi v njegovem lastnem interesu, če ga pozabi, da mu ne pokvari bodočnosti. Oče mu je bil izbral zaročnico na Angleškem; bila je hči nekega njegovega poslovnega prijatelja iz Lancashira. Mladi mož je svojo prijateljico prosil in zaklinjal, naj mu ne bo na poti, naj se vda v reizprosnost in naj ga pozabi. Ona mu

raj premore lepe kariere, ki se da do napraviti s poštenostjo.

Bodi zvest in stanovit. O, vem, če ti kaj ne gre po volji, da bi dostikrat najrajši vse skupaj pustil in šel. Hotel bi z drugo ženo začeti novo življenje, lotiti se drugega poklica, zgraditi si nov dom drugod. Naj te ne zapelje, da bi si izbral to na videz prijetnejšo pot. Saj v izjemnih primerih takšna popolna preureditev tvojega življenja utegne biti potrebna, toda za večino ljudi je bolje, če vztrajajo tam, kamor jih je življenje postavilo. Velika sreča je za človeka, da more sredi med tistimi čakati starost in med njimi umreti, s katerimi je skupaj preživljal veselo in žalostne dni. André Maurois,

ni na to nič odgovorila. Razstala sta se zelo hladno.

Albert Martin se je trdno zanesel, da bo njegova prijateljica popolnoma potrdila njegove izpovedbe na policiji. Res so jo poklicali in res je priznala, da je imela sestanek z osumljencem

toda ne v času, ko se je izvršil zločin, kakor on trdi, temveč četrť ure pozneje. Martin je prišel k njej zelo razburjen, je izpovedala, razen tega je pa opazila, da gleda iz žepa njegovega površnika kos črnega sukna, prav takšnega, kakor se rabi za izdelovanje krink.

Martin je prebledel. Ko se je nekoliko osvesbil od neizmerne osuplosti, je začel rotiti svojo prijateljico, naj se vendar spomni natančnega časa, kdaj sta se sestala. Prisegel je, da mu ni iz žepa moglo gledati sukno, ker ga ni bilo v njem.

A vse njegovo zatrjevanje je bilo zaman. Deklica je vztrajala na svojem in je isto izpovedala pod prisego tudi na sodišču. Martina so obsodili na dosmrtno ječo; junija 1910 so ga z drugimi kaznjenci vred naložili na ladjo in ga v okovih odpeljali na zloglasni Hudičev otok.

Nesrečni inženjer, še tako mlad in v svesti si svoje nedolžnosti, je venomer zatrjeval, da ni on ukradel denarja ne ubil čuvaja. Toda na Hudičevem otoku ga še poslušati niso. Lahko si mislimo, koliko telesnih in duševnih muk je moral nesrečnež prestati. Vsako drugo leto je poskušal pobegniti. Toda nikoli se mu ni beg posrečil, vselej so ga ujeli in potem še strašneje ravnali z njim. A nesrečnež ni obupal; še zmeraj je bil trdno odločen priboriti si svobodo, poiskati svojo nekdanjo prijateljico in jo prisiliti, da dokáže njegovo nedolžnost. Samo to ga je še držalo pri življenju, samo to mu je dajalo moči, da je prenašal strašne muke in trpinčenje.

Minevala so leta, minilo jih je deset, minilo dvajset, on je pa še zmeraj vzdihoval na Hudičevem otoku in opravljal v okovih najhujša dela. Pretekla so še štiri leta in tedaj se je ponovno odločil na beg. Dogovoril se je s šestnajstimi sotrpini; vsi so si poskrbeli ostre pile in jih skrhali v slamnjače. S temi pitami so potpežljivo pilili železne rešetke v svojih celicah in težke verige, s katerimi so bili prikovani k zidu.

Neke noči so dodekali svoje trudapolno delo in drug za drugim poskakali skozi line na prosto. Zbežali so v pragozid in zabrisali sledove za seboj. Po strahovitih naporih in v neprestani življenjski nevarnosti pred zvermi in orjaškimi kačami se jim je naposled posrečilo pretolči se do obale. S prikraniki, ki so jih vzeli s seboj, so si tam kupili dva čolna, da se z njima prepeljejo do venezuelske obale.

Toda na morju jih je zalotil vihar in en čoln se jim je potopil. Vseh sedemnajst beguncev se je stisnilo na drugi čoln. Veslali so ves dan in vse noč in že obupavali, da bodo še kdaj videli suho zemljo. Tedaj je pa nekega jutra vstal pred njimi nejasen obris venezuelske obale.

A nesreča nikoli ne počiva. Ko jim je od daleč že sijala zarja svobode, so njihovi čolna napadli sestradani morski volkovi. S poslednjimi močmi so se uprli v vesla, toda čoln je bil preveč obtežen in eden izmed beguncev je od onemoglosti padel v morje.

Albert Martin, mož, ki je celih 24 let trpel za tuj greh v nečloveškem jetništvu, ni mogel prenesti, da bi krvoločne morske zverine raztrgale njegovega druga. Vrgel se je v morje, da ga reši.

Res so nesrečneža potegnili v čoln, toda ko so pogledali po Martinu, so z grozo opazili, da je izginil v valovih in da se je morje nad njim pordečilo.

Morski pes ga je bil zgrabil in potegnil v globino, od koder se ni več vrnil. Našel je strašno smrt-komaj nekaj kilometrov od venezuelske obale, kjer ga je čakala svoboda, po kateri je tolikanj hrepenel.

Tisto jutro po Martinovem begu je dobil ravnatelj kaznilnice v Guyani uradno brzojavko. Pravosodno ministertvo v Parizu mu je naročilo, da kaznjenca Alberta Martina pri priči izpusti, ker se je pokazalo, da je popolnoma nedolžen...

Med tem ko je nesrečni Martin koval načrte za svoj poslednji beg, ki se je zanj tako tragično končal, je umirala v bolnici v Lillu Yvette Vasseurjeva. Ponesrečila se je bila na vožnji z avtomobilom. Videč, da ji ni več rešitve, je dala poklicati bolniškega duhovnika in mu priznala svoj veliki greh:

s krivo prisego na sodišču je spravila svojega bivšega ljubimca inženjerja Alberta Martina na Hudičev otok, čeprav je vedela, da ni on vlomil v tovarniško blagajno, ne ubil čuvaja, ker je bil takrat pri njej. Do zadnjega je upala, da se bo v njo poročil; ko je pa videla, da je hoče pustiti, se je sklenila maščevati nad njim in je pred sodiščem krivo izpovedala.

Duhovnik je njeno izpovedbo sporočil ravnatelju bolnišnice, le-ta je pa takoj brzojavil v pravosodno ministertvo. Deset minut nato je že letel brzojavni ukaz na Hudičev otok, da morajo Martina takoj izpustiti.

Toda bilo je prepozno. Nesrečni, po nedolžnem obsojenju mož je med tem že izdihnil pod zobmi morskih volkov in nad njim se za zmeraj zgornili valovi strupenih guyanskih vod.

Ako Vam naš list ugaja,

ga pokažite svojim prijateljem in ga pošljite kot tiskovino svojim sorodnikom v Francijo, Nemčijo, Ameriko in drugam

**Skrivnostni vir
angleške moči na svetu**

„INTELLIGENCE-SERVICE“

Mornar Horton, predhodnik polkovnika Lawrencea in ustanovitelj skrivnostne organizacije, ki razpolaga z letnim proračunom devetih milijard dinarjev

Najmočnejša angleška institucija, katere oblast objema ves svet

V Londonu, avgusta.

Sleherni izobraženec je že kdaj slišal o angleški ustanovi »Intelligence-Service«. Ta ustanova je prav gotovo temeljni kamen angleške moči, veličine in ugleda. Nič na svetu se ne zgodi, ne da bi zvedel »Intelligence Service«. Angležem pomeni beseda »intelligence«: obvestilo. Že za časa vladanja Henrika VIII. na Angleškem najdemo prve sledove o tej ustanovi. Menih Wolsey je bil starešina zavoda, ki je imel na vseh koncih sveta svoje zaupnike.

Zivahno se je pa pričela ustanova razvijati šele v XVIII. stoletju, ko so se zanimali nekateri trgovci za eksploatacijo kolonij. Ti trgovci so bili hud in trd konkurenčni boj s Holandci in Portugalsci. — Tedaj so v angleški prestolnici osnovali poseben urad za poročevalsko službo, ki je vtikal svoj nos v vse in povsod ter obveščal trgovce, kje in česa se spleča prijeti, čemu se treba ogibati, kdaj je treba blago ponujati, kdaj ga je treba pretro prikriti. Urad je stezal svoja tlapala zdaj v to, zdaj v ono smer, dokler ni postal najmočnejši stebler angleškega imperija.

**Mornar, povzročitelj revolucije
na bližnjem vzhodu**

Današnji dan je najmarkantnejša osebnost »Intelligence-Service« polkovnik Lawrence, skrivnostni, skoraj fantastični človek, ki živi stalno na Vzhodu, neti soroštvo med Arabci in krepi s tem angleško premoč. Ta Lawrence je imel pred davnim časom že prednika, prav tako skrivnostnega kakor je sam, toda še podjetnejšega in smelejšega. Ta mož je bil Tom Horton, preprost mornar. Nekaj časa je bil na stockholmskem dvoru, kje se je v Moskvi. Lepega dne se je odločil, da bo osvojil Perzijski zaliv in »Intelligence-Service« mu je dal 50.000 funtov podpore. To je bilo v tistih časih ogromno denarja.

Po vseh mogočih pustolovščinah po Rusiji, kjer so ga celo obsodili zaradi umora, je srečno prispel v Perzijski zaliv, preoblečen v muslimana.

Najprej se je Horton lotil šejka iz Basore in ga ubil. Takoj na to je izbruhnila revolucija. Takrat je bila Basora glavno mesto Južne Arabije in Horton je umel domačine tako spretno oviti okrog prsta, da so ga spoštovali kakor preroka in svojega vladarja.

Horton je zahteval iz Londona še nekaj sposobnih ljudi, ki jih je postavil na čelo arabskih plemen.

Ta nenavadna pustolovščina Toma Hortona, ki jo je denarno podprl »Intelligence-Service«, je bila za Anglijo prvi velik uspeh na bližnjem vzhodu. »Intelligence-Service« je imel od takrat spet nov adut v rokah. V njegovih uradih so se stekale vse niti, trgovske in politične.

Odličniki v službi »Intelligence-Service«

V stari zanemarjeni hiši na Downing-Streetu se shajajo kolonijski uradniki, častniki, višji častniki, hotelski vratarji... Mnogi prinašajo važne vesti, nekateri prodajajo za drag denar važne listine in spise, nekateri iztržijo svojo preteklost...

Sleherni dan ob šestih je v tej hiši vse živo. Šefi posameznih oddelkov prihajajo v veliko sejno dvorano na posvetovanje. Tem sem prisledajo odposlanci admirali-tete in vojnega ministrstva. Celó kralj Jurij V. ima svojega zastopnika, in predsednik vlade pa tudi Scotland-Yard pošljeja tja tenko policijsko uho.

Na teh sejah se pogovarjajo časih o takih stvareh, ki jih živ dan nihče ne bo zvedel. Temu pravijo Angleži tajna ali neshišna vojna.

Lov na tuje ovaduhe med svetovno vojno

Veliki napredek »Intelligence-Service« je tesno zvezan z uspehi Toma Hortona,

Od tistih dob se je Anglija čedalje bolj zanimala za obširnejše izkoriščanje svojih kolonij, kajti tega važnega in dobičkanosnega posla ni hotela več prepustiti zasebnikom.

Dne 11. februarja 1797 je pričel »Intelligence-Service« prvič »uradno« poslovati. Današnji dan ima že kolonijalni oddelek, oddelek za Indijo, vojni oddelek in oddelek za zunanje zadeve in pomorstvo.

V času vojne, ko sta bila slava in sloves »Intelligence-Service« že popolna, je imel ta zavod polne roke dela. Največji sovražniki so bili nemški ogleduhi. Seveda je moral zavod znatno povečati svoj štab. Glavni posel je bil lov na tuje ovaduhe.

Mackenzie, šef britanske špijonaže v Parizu, je razkrinkal 2975 vehunov, ki so jih cel kup postreljali. Sir Kane, ki je imel isto funkcijo na Vzhodu, ga je še prekosil. Ujel je 3422 ovaduhov, a Reginald Hell, ki je nadziral sumljive tuje v demovini, jih je 163 predal vojaškim oblastim.

Delovanje nekaterih agentov »Intelligence-Service« je itak znano tudi naši javnosti. Spomnimo se samo spominov polkovnika Lawrencea. So to prav gotovo najbolj vznemirjajoče pustolovščine, ki

KALIFORNIA

in njena kopaliska senzacija

Indijanska krasotica Rozalija,

ki so jo starešine njenega plemena zaradi nespodobnega obnašanja in pomanjkljivega plavalnega kostuma poslali za pol leta v samotni gozd na pokoro

V Miamiu, avgusta.

Nekaj milj daleč od svetovno znanega, razkošnega ameriškega kopaljšča v Miamiu na kalifornski obali je majhna indijanska naselbina. Ti ljudje žive po svojih starih običajih in šegah, kljub slabemu vzgledu velemestnega vrvenja v Miamiu.

Toda šestnajstletna Indijanka Rozalija Billie ni in ni mogla več strpeti v tako utesajenem krogu. Zavidala je belim ženam slasti to, da ovijajo kar na lepem danes tega, jutri onega moškega okoli svojih nežnih prstov.

Lepa Rozalija si je dejala, da bi nemara tudi ona z lepoto svojega telesa očarala moške, a kaj, ko ni mogla in ni smela ljudem pokazati svoje lepote.

Lepega dne se je punca splašila. Odšla je v Miami, si kupila najmodernejšo kopalno obleko in prekrasno pižamo ter odšla v najznamenitejšo kopaljšče.

Ko se je pojavila, vitka in skladno rasla v globoko izrezani kopalni

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

Odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vršni vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksenburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 8064-64, Bruxelles; Holandija: št. 1458-66, Den Haag; Francija: št. 1117-94, Paris; Luksenburg: št. 5967, Luxemburg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice

jih je kdaj človek resnično doživel na Vzhodu.

Tudi Stavisky je bil član »Intelligence-Service«

Po smrti Staviskega se je mnogo slišalo, da je bil tudi on v družbi »Intelligence-Service«. Časniki so o tem pisali prav malo in videti je bilo, da pristojni gospodje tega angleškega zavoda ne marajo, da bi se o tem sploh kaj pisalo.

Zaradi stalnega in neumornega delovanja zavodovih agentov vedo v »Intelligence-Service« vse, kar se dogaja v trgovskem in političnem svetu doma in zunanaj.

Zanimivo in važno je pa, da služba za »Intelligence-Service« ni srmatno delo. Tako delo je v skladu s angleškim značajem, kajti poleg koristnosti za državo, je posel še zanimiv in poln drznih pustolovščin.

Angležu, ki je diplomiral v Cambridgeu ali v Oxfordu, je prav tako kakor preprostem mornarju v veliko čast, če sme in more v korist države za »Intelligence-Service« opraviti kakršnokoli težko nalogo.

Kako obširna je organizacija te ustanove in kako važna je za Anglijo in Angleže, vidimo najbolj iz tega, da znaša letni proračun »Intelligence-Service« celih devet milijard dinarjev.

obleki, ki je podčrtovala sleherni čar njenega sklesanega telesa, so imeli moški samo še zanjo oči.

Po njeni »bakreno rdeči« koži so precej spoznali, da je Indijanka — in v Ameriki so današnji dan Indijanke pri moških, Indijanci pa pri razvajenih damah v modi...

Prav gotovo so lepi mladi Indijanci bogati gospodje na levo in desno sadili rožice, čeprav nam dopisnik o tem nič ne pove. Sporočil nam je samo še to žalostno novico, da sta

že dva dni prišla v kopaljšče dva zastavna možakarja njenega plemena ter deklet pred očmi tisočih kopalcev zagrabila in odpeljala s seboj v domačo vas.

Starešine plemena so se sestali na posvetovanje in po dolgem preudarjanju odločili, da se mora deklet pol leta pokoriti v pregnanstvu, ker se je s svojim nenavnim vedenjem pregrešila zoper plemenske postave.

Odslej mora mlada, brhka Rozika živeti celega pol leta v samotni, v zapuščenem gozdu, kjer ji bodo moskiti in nadležne muhe v »zabavo«. Ves ta čas si bo morala iskati hrano sama.

Videti je, da je stari indijanski izrek: »Mi divjaki smo zmerom še boljše od belcev« obveljal tudi pri Indijancih moderne dobe. Prav gotovo pa drži, da je njihova morala trdnjša od morale elegantnih kopalcev v Miamiu.

Lepe dekliške prsi

dobi lahko vsaka žena tudi v najtežjih slučajih že v kratkem času, če se masira s čudežnim eliksirjem Eau-de-Lahore. — 1 steklenica z natančnim navodilom stane Din 40.—. Po pošti razpošilja parfumerija Nobilior, Zagreb, Ilica 34.

Grof Monte Cristo

Roman

Napisal

Aleksander Dumas

50. nadaljevanje

»Ne razumem vas,« meni baronica, trudeč se, da utaji trepet svojega glasu.

»O, prav dobro me razumete. Če želite, bom še razločnejši: izgubil sem 700.000 frankov pri španskih papirjih.«

»Česane poveste!« se porogljivo zasmije baronica. »Ali je mar moja krivda, da ste jih izgubili?«

»Moja prav gotovo ne.«

»Enkrat za vselej sem vam že rekla,« odvrne strupeno baronica, »da me vaše denarne zadeve prav nič ne zanimajo. Denarna vprašanja so stvar, ki ni bila ne pri mojih starih ne pri mojem prvem možu nikdar na dnevnem redu.«

»To vam bogme rad verjamem,« meni ironično Danglars. »Ne oni ne ta niso premgli nihi počnega groša.«

»Zašto me pa pri vas toliko bolj ušesa bole od večnih kupčijskih pogovorov; zvenk srebrnikov mi ni skoraj nič manj mrzek od vašega mešetarskega glašu.«

»Res čudno! Jaz sem pa mislil, da se za moje kupčije zelo zanimate.«

»Jaz? Kdo vam je pa to abotnost natvezil?«

»Vi sami. Spomnite se le, da ste mi februarja sami začeli govoriti o haitških papirjih. Menda se vam je neke noči sanjalo, da je priplula v Havre neka ladja, o kateri so že vsi obupali, da jo bomo še kdaj videli. Zanesel sem se na vaše sanje, pokupil pod roko vse haitške papirje, kar sem jih le izteknil, in zaslužil 400.000 frankov; od tega sem vam posušeno izplačal dogovorjeni delež 100.000 frankov. Kaj ste z njimi napravili, vas nisem vprašal.«

Meseca marca je šlo za neko železniško koncesijo. Tri družbe so se potezale zanjo. Rekli ste mi, da vam pravi instinkt — čeprav trdite, da mrzite spekulacije, sem vendar prepričan, da je vaš instinkt v nekaterih rečeh zelo razvit — da bo ta in ta družba dobila koncesijo. Se fisto uro sem kupil dve tretjini njenih delnic. Res je tista družba dobila koncesijo, njene delnice so poskočile na trojno vrednost, zaslužil sem cel milijon, vam pa odšel četrtino. Kaj ste z denarjem napravili, ne vprašam.«

»Oprostite — čemu me dolgočasite s tem pripovedovanjem?« vzklikne baronica, vsa trepečoča od srda in nestrpnosti.

»Potrpite malo, takoj bom tam. Aprila ste bili pri nekem ministru na kosilu. Govorili so o Španiji in tako ste nekaj ujeli o izgono don Carlosa; kupil sem španske papirje. Res so Carlosa

izgnali in zaslužil sem 600.000 frankov. Od tega sem vam dal 50.000 tolarjev, vaši so bili, razpolagali ste z njimi po mili volji in nisem zahteval, da mi daste obračun o njih. Tako ste letos spravili nič manj ko 500.000 frankov.»

»Kaj mi mislite še povedati? Vidim, da imate poseben dar za izbiranje izrazov...«

»Glavno mi je, da me razumete... Pred tremi dnevi ste govorili z gospodom Debrayem o politiki in dobili iz njegovih besed vtis, da se je don Carlos spet vrnil na Špansko. Pri priči sem prodal svoje rente, novica se je raznesla ko ogenj, ljudi je zajela panika, razdajal sem papirje tako rekoč zastoj. Drugi dan se izkaže, da je novica brez podlage in da sem zaradi tega prišel ob sedem sto tisoč frankov.

»Nu, in?«

»Nu, če vam dam četrtino svojega dobička, ste menda prav tako tudi vi dolžni nositi četrtino moje izgube. Četrtina od 700.000 frankov je 175.000 frankov.«

»Oprostite, vaše govorjenje nima glave ne repa; na kakšen način spravljate Debraya v svojo historijo?«

»Ker nemara nimate teh 175 tisoč frankov, ki jih terjam od vas; v tem primeru si jih boste pač izposodili od svojih prijateljev, in med nje spada tudi Debray.«

»Fejl« vzklikne z gnusom baronica.

»Nikar ne kričite, nikar se ne zgražajte! Drugače vam moram povedati, da prav dobro vidim, kako se nam gospod Debray spričo 150.000 frankov, ki ste mu jih letos izplačali, smeje v pest, češ da je vendar že našel, kar so še tako spretni igralci doslej zamani iskali: ruleto namreč, pri kateri dobiš brez vlozka in ničesar ne zaigraš, tudi če izgubiš.«

Baronica se raztogoči.

»Nesramnež!« zaškrtja. »Ali se mi mar predrznete reči, da niste vedeli, kar mi zdajle očitajte?«

»Ne rečem, da vem, ne rečem, da ne vem, rečem samo: spomnite se mojega vedenja v zadnjih štirih letih, ko niste več moja žena ne jaz vaš mož, pa povejte, ali nisem dosleden. Malo pred razdorom ste izrazili željo, da bi vas slavni bariton, ki je s tolikim uspehom gostoval v italijanski operi, učil petja; meni se je pa zahotelo, da se pri oni znameniti londonski plesalki izpopolnim v plesu. To me je stalo za vas in zame kakšnih 100.000 frankov. 100.000 frankov ni preveč, če se mož in žena temeljito naučita plesanja in petja. Toda petja ste se kaj kmalu naveličali in prijela vas je želja, da bi šli k ministrskemu tajniku v uk o diplomaciji. Ničesar nimam proti temu, če plačate svoje lekcije sami. Zdaj pa vidim, da hočete te izdatke zvaliti na moja ramena in da me utegne vaše učenje stali 700.000 frankov na mesec. Ne, draga prijateljica, tako ne pojde več dalje! Ali bo diplomat zastoj dajal svoje lekcije, potem nimam nič zoper njega — ali pa nima več vstopa v mojo hišo. Razumeli?«

Se nadaljuje na 4. strani v 4. stolpcu

Fakir

V Atenah, avgusta.

Grška kriminalna policija stika po vseh kotečkih in išče prefriganega goljufa, ki je za Grčijo prava šiba božja. V glavnem mestu so nedavno našli zdaj tu zdaj tam ponarejene kovance drahem. Šele po obširnem poizvedovanju in zasledovanju se je policiji končno vendarle posrečilo prijeti ponarejevalca. Gre za mednarodnega goljufa, ki se je potikal že po vsem svetu in je bil delj časa tudi v Indiji. Tam se je zaradi svoje prirojene spretnosti navadil od fakirjev neverjetnih umetnij, s katerimi je zdaj v domovini slemil lahkoverne ljudi. Le-ti so ga prav posebno cenili in ga imenovali fakirja.

Ko ga je policija prijela, se ni niti malo upiral. Smehljaje se je priznal svojo krivdo, da sam izdeluje in razpečava svoje kovance. Bil je celo tako zaupljiv s policijo, da je prav natanko povedal, kako se da preprosto in vendar točno ponarejati denar. Policijski uradniki so kar strmeli in si niso mogli kaj, da ne bi priznali »fakirju« izrednih sposobnosti.

Arestacija mu ni šla niti malo do živega; smejal se je in gospodom kar v brk dejal, da v zaporu ne bo osivel. In glej! Že osmi dan je kaznjeneč nevarno obolel in kaznilniški zdravnik je odredil prevoz bolnika v bolnišnico.

Bolniškemu strežniku je »fakir« pripovedoval skrivnostne bajke z Jutrovega. Možakar ga je poslušal z odprtimi usti in kaj kmalu je pri neki pripovedki iz bajne Indije zaprl oči in zadremal. Tega trenutka je »fakir« čakal. Strežnika je s svojim pripovedovanjem in z ostrim pogledom hipnotiziral. Zdrav ko riba je skočil na noge in jo popihal za devalo goro. Ko se je strežnik zbudil iz hipnotičnega sna, je od strahu skoraj okamenel, ko ni videl več svojega varovanja v postelji.

Amerika in njeni sleparji

Lersonova tolpa

je z zararovanjem živih „mrtvecev“ na preprost, a genialen način ogoljufala zavarovalnice za velikanske zneske

Kako so prišli sleparjem na sled

V New Yorku, avgusta.

V New Yorku se je pričel velik proces, ki zanima staro in mlado. Gre za tolpo premetenih goljufov, ki so cela štiri leta ogoljufali zavarovalnice. Vse osebe te čedne družbe, ki so bile zavarovane za smrt, so uradno »umrle«, vendar so kesneje razkošno živele drugod pod drugimi imeni na račun zavarovalnic.

Ze pred štirimi leti je zbral neki Lerson, bivši zavarovalni uradnik, 12 nepridipravov, moških in žensk. Vsakega posameznika je zavaroval na prav preprost in pravilen način. Kot bivšemu uradniku zavarovalne stroke mu je bil znan sleherni uradni postopek in možakar je dobro vedel, v kakšnih primerih zavarovalnice brez zadržka izplačajo premije po »umrlih«.

Glavna Lersonova pomagača sta bila dr. Johann, ki je vzpostavljala »mrtve«, in neki sluga medicinske fakultete Whiettown. Le-ta je po naročilu dr. Johanna pripeljal na »lice mesta« primerne mrtvice iz mrtvašnice, ki ga je imel nič zlega sluteči zavarovalnični zdravnik za umrlega zavarovaneca.

Ta način preslepitve uradnega zdravnika je bil nad vse genialen in videti je, da so bili člani te tolpe nadarjeni in nad povprečnostjo sposobni ljudje. Škoda da niso porabili svojih sposobnosti rajši na kakšen drug in pošten način.

Člani tega »zavarovalnega konzorcij« so se zavarovali pri raznih zavarovalnicah za prav visoke zneske.

Prvih osem mesecev so zavarovanci točno plačevali predpisane obroke. Toda ko je minil deveti, deseti mesec, so zavarovanci kar zapovrstjo oboleli. Zaradi »reda« je vsak bolnik poklical dr. Johanna, ki je vselej ugotovil nevarno obolenje. Da bi pa stvar ne bila videti sumljiva, so bolniki poklicali po navadi še kakšnega »nepriistranskega« zdravnika, ki je potrdil mnenje dr. Johanna. Bolezen se je od dne do dne slabšala

VIM

ZA ČIŠČENJE BOLJŠIH IN NAVADNIH PREDMETOV

Gosti napravijo
veselje —
pa tudi delo!

Gospodinja hoče pokazati, kaj zmore njena kuharska umetnost. In kadar gosti odidejo? Potem čakajo cele grmade posodja...

Malo Vima na vlažno krpo, pa malo podrgniti: in vse se zopet svetli!

Ljubezen ga je izdala. Ta član se je pač, in tega mu ne sme nihče zameriti, zaljubljen v lepo mlado dekle in se hotel z njo poročiti.

Toda zaljubljenec je bil s pravim imenom že »pokojnik« in na njegovem grobu se je šopiril velik granitni spomenik. Po smrti se je pisal čisto drugače in listine, ki so to dokazovale, so bile seveda ponarejene.

V poročnem uradu se je nekemu uradniku zdelo nekaj na listinah sumljivega. Po izvršeni poroki je stvar prijavil policiji, ki je ugotovila, da so ženineve listine ponarejene. Policija je sicer samo mislila, da je ujela ponarejevalce listin, toda nepopisno je bilo njeno presenečenje, ko je dognala, da je prišla na sled organizirani tolpi goljufov, ki so kradli na premeten način zavarovalnicam denar iz žepa.

Videti je, da se da v Ameriki tudi v krizi ugodno živeti na tuj račun. Samo znati je treba!

Lečenčeva zvestoba

Na Dunaju, avgusta.

Dunajsko najvišje sodišče je v nekem zakonskem procesu razsodilo, da mož svoji ločeni ženi ni dolžan zvestobe. Zakonec Alojz in Berta sta se pred leti ločila. Toda že leto dni po ločitvi sta se spet sprizajmila in prijavila na sodišču preklic ločitve. Lani se je pa začela Berta kisati. Zahtevala je spet ločitev, kajti zve dela je, da ji je bil mož Alojz od ločitve do zopetne združitve nezvest...

Vse sodnije nižjega reda so Bertine razloge upoštevale in razveljavile zakon. Toda Alojz je imel še tršo betico, in se je pritožil najvišjemu avstrijskemu sodišču, ki je razsodilo, da sme mož, ki je po paragrafih ločen od svoje žene, ljubiti vsako lepo ali grdo dekle, čeprav se kesneje vrne k svoji prvi ljubezni, k ženi pred bogom in pred ljudmi.

Vendar imamo ubogi možki vsaj to pravico!

Zaradi dopustov

našega osebja izidejo ta mesec samo 3 številke »Družinskega tednika«. — Prihodnja številka zato ne izide 23., temveč šele 30. avgusta t. l.

Novela „Družinskega tednika“

Vihar na jezeru

Napisal Maurice Renard

Na prvi pogled je napravil vtis človeka, ki ni čisto pri pravi; morda je bil samo opit — ne vem. Pil je svojo kavo in srkal žganje za mizo, ki je stala zraven moje. Bila sva sama v postajnem restoranu, kjer sem čakal brzega vlaka za Pariz. Povedal mi je, da tudi on čaka, in tako se je začel najin pogovor, ali bolje, njegov samogovor... Bilo je sredi noči. Mala železna pečica v sobi je žarela, da se je kar kadilo od nje. Tujec me ni pogledal, ko je govoril. Mrzlično so se mu lesketale oči, rumeno se je svetila njegova koža. Izprva sem res mislil, da mi pripoveduje zgodbo koga drugega, toda kmalu sem razumel...

Svoje pripovedovanje je začel po kratkem premolku tako nepričakovano, da me je streslo.

»Prijatelja imam, ta je nekaj doživel... dramo, ki je človek ne bi verjel! Kupil si je bil vilo na bregu nekega jezera — zelo velikega jezera. Tam je hotel preživeti poletne mesece s svojo prijateljico. Ljubila sta se... strastno... Jean in Marija, če hočete. Njuni pravi imeni to seveda nista...

In sta mislila, da bosta leta in leta vsako poletje prišla k jezeru. Lepo! Že tretje leto je bilo konec ljubezni in vsega!

Tako se pač reče: konec ljubezni. On je mislil, da je nič več ne ljubi in da brez neke druge ne more več živeti. Toda srce je čudna reč in nihče ga prav ne pozna...

Veliko jezero, obdano z visokimi gorami. Na eni strani jezera: nekaj samotnih vil, med drugimi tudi Jeanova in Marijina. Na drugi strani: veselo, lahkomišelnost mesto. Med vilami in mestom: štirje kilometri vode, navadne mirne vode, gladke ko zrcalo, dostikrat pa viharnejše in zahrbtnejše od morja. V veselje jima je bilo, kadar sta mogla veslati in jadрати po vodi. Marija je vodila jadra. Imenitno je to znala in veselilo jo je. Njun čoln se je imenoval... sicer je pa vse eno...

Nu, tisto leto — tretje leto — je Jean spoznal v kazini neko zalo deklo, preveč zalo... po golem naključju jo je spoznal. Še tisti dan se je blazno zaljubil vanjo. In Marija mu je bila zdajci napoti. Tako napoti, da je mislil, da jo sovraži. Pa se ji ni upal reči: »Ločiti se morava.« Narobe, vse je storil, da bi ji prikril svojo novo ljubezen, svoje sestanke z drugo. To stanje ga je spravilo skoraj v obup, pa se je vse eno obotavljaj. Najljubše bi mu bilo, če bi usoda zanj to stvar uredila. Kako — tega si še sam ni znal predstavljati. Toda če usoda le hoče, lahko najde nič koliko priložnosti, da spravi stvari v red, kaj ne?

Nekega dne, bilo je sredi avgusta, se je zgodaj zjutraj prepeljal čez jezero, da je mogel prebiti dve uri pri svoji mali. In zdaj, ob enajstih, se je vračal k pristajališču, s polnim čolnom stvari, ki ga je Marija prosila, naj jih nakupi zanjo.

Na obrežju je stal star bradat mož, očitno kak ribič, in zrl v vodo. Ko je Jean skočil iz čolna, ga je stari pogledal iz svojih šegavih sivih oči in dejal:

»Dobro, da ste se že dopoldne vrnili in da se niste šele popoldne odpravili čez jezero! Poznam vreme,

lahko mi verjamate! Okoli štirih se bo začelo, in gorje tedaj takšnemu čolničku, kakor je vaš! Obeta se nam vihar, kakršnega že dolgo nismo doživeli...«

»Res?« zategne tjavendan Jean. Marija ga je vsa vesela čakala pred vilo. Videč, kako je bled, se je prestrašila.

»Kaj ti je, dragi? Ali si bolan? Ali se ti je kaj zgodilo?«

»Nič, nič,« je odgovoril. Stopila sta v hišo in nista izpregovorila nobene besedice več. Tudi z Marijinih lic je bila izginila vsa barva...

Prinesli so kosilo. Brez teka je pospravil nekaj grizljajev. Ves čas ga je Marija čudno strmo gledala. Naposled je rekel z nenavadno hripavim glasom:

»Glava me boli. Legel bom na divan. Mogoče me bo minilo. Poizkusil bom malo zaspati. Pusti me samega.«

Pustila ga je samega. Toda proti trem jo je poklical:

»Glavobol postaja čedalje neznosnejši. Pogledal sem v omaro: nobenega aspirina ni več. Ali ne bi bila tako prijazna... če ti ne bo prenarodno... saj je danes lepo vreme. Vzemi si čoln, pa mi prinesi nekaj praškov iz mesta...«

Hotela ga je poljubiti pred odhodom, pa ji ni dal k sebi:

»Ne, zdaj ne... prosim te, hitro stopi... strašno me boli...«

Ležal je na divanu z obrazom k zidu in si z obema rokama stiskal čelo...

Toda ko je ni več bilo, je planil na noge in gledal za čolnom, kako se oddaljuje. Šele zdaj se je zavedel usodnosti svojega početja: v smrt jo je bil poslal! Še je bilo nebo jasno in zrak čist. Toda vedel je, da je to samo slepilo. Preden bo četrt ure okoli, se mora zbrati nevihta, in Mariji, njegovi Mariji ne bo rešitve. Zdaj šele, ko je prepozno, je spoznal, kako silno jo ljubi, samo njo...

Obupno čakaje je stal pri oknu. Opazoval je sleherni piš, proučeval slednji nedolžni oblaček, ki se je prikazal na obzorju. Minute za minutami so minevale... Nič se ni zgodilo... Štiri je že zdavnaj odbilo, toda nebo je bilo še zmeraj vedro in jasno...

Romeo in Julija

Napisal M. Mezel

Maks Biliner ima trgovino z mešanin blagom v Gornjem Grafenecku. Tudi ženo ima.

Za pet let je starejša od njega. Maks jo je dobil hkratu s trgovino.

Ker se je Maks v teku svojega petnajstletnega zakona skoraj popolnoma odvadil govorjenja, se le redko spoee. Vselej napravi, kar žena hoče, in tudi ona vselej stori, kar — ona hoče.

Tako sta tudi enoglasno — namreč z glasom njegove žene — sklenila, da sme Maks enkrat na leto za dva dni na počitnice na Dunaj; takrat sme tudi v spremstvu tamkajšnjega svojega sorodnika v gledališče.

Toda seveda le k resnim predstavam. Bog ne daj k opereti, tudi ne

Kakor so bile Jeanove muke po odhodu njegove prijateljice strašne, tako je bil zdaj srečen: očitno se je bil stari zmotil. Ta trenutek ni mogel več razumeti, kako je podlegel strašni izkušnji. Groza ga je obšla pred samim seboj. Hvalil je Boga, da ni poslal viharja. In z vročično nestrpnostjo je opazoval jezero; vsak trenutek je mislil, da bo zagledal mali beli čoln, najprej daleč na obzorju, potem pa čedalje bliže, dokler ne bo naposled spet stisnil Marije v svoje roke.

Toda ure so minevale, čolna pa ni bilo od nikoder. Kako strašno je trpel! Kaj se je le moglo zgoditi? Ali je usoda vendarle posegla vmes in na drug način izpolnila njegovo strašno željo?

Ne morem vam popisati, kaj je takrat prestal...

Naposled se je čoln prikazal... njegov čoln, in bela jadra so se lesketala v svitu zahajajočega solnca.

Odhitel je k pristajališču. S seboj je vzel veliko Marijino šerpo, da bi ji že od daleč pomahal...

Veselo je plapolala bela svila v njegovi roki...

Toda Marija ni odgovorila.

Marije sploh ni bilo v čolnu. Le stari ribič, ki ga je srečal dopoldne...

Snel si je čepico z glave in mu povedal:

»Pripeljal sem vam nazaj vaš čoln. Dama mi je naročila, naj vam povem, da... da me je ona sama večeraj prosila, naj vam danes dopoldne pripovedujem obližajočem se viharju. Da, da! Ona sama je naročila, naj vas posvarim pred viharjem... kajpada sem vedel, da bo lepo. Hotela vas je pač preizkusiti. Zelo je jokala. In neki drugi dami je rekla: »Slutla sem... slutla sem... toda nisem si mogla misliti, da bo res tako daleč prišlo. In potem je pričela jokati, tako je jokala, kakor da ne more več nehati...«

»Ekspres je že tu,« sem ga prekinil. »Ali ne boste vstopili?«

Neznanec je odmahnil z roko, kakor da mu ni ničesar na svetu več mar. Njegove srepe oči so strmele predse, kakor da gledajo vizijo. Vstopil sem. Ko sem se peljal mimo restorana, sem ga videl, kako je stal pri vratih, ves star in ubit...

GROF MONTE-CRISTO

Nadaljevanje s 3. strani

»O, to je preveč!« zahrope Hermina. »Vaša nizkotnost ne pozna mej!«

»Že mogoče. Prav imate, govoriva mirno in svarno, drugače ne prideva nikamor. Kadarkoli sem se vtikal v vaše reči, sem storil le v vašo korist; ravnajte se tudi vi tako! Moja blagajna vam ni nič mar, spekulirajte s svojo, moji pa prizanašajte! Sicer pa: kdo ve, ali ni vsa ta istorija dobro premišljen udarec proti meni? Kdo ve, ali se ni minister iz maščevalnosti, ker sem v opoziciji, dogovoril z gospodom Debrayem, da me ugonobi?«

»Kako lahko mogoče!«

»Meni se zdi čedalje verjetnejše. Kdo je že kdaj slišal o napačnem brzovarnem poročilu! Ne, stvar je bila nalašč zame spletena.«

»Očividno ne veste,« ga zavrne baronica, »da so telegrafista pri priči odpustili, da so ga celo hoteli aretirati, pa je pobegnil. To dokazuje, da se je zmotil, ali pa da je kriv. Jaz mislim, da gre za zmofo.«

»Za zmofo, ki me stane 700.000 frankov.«

»Oprostite, gospod,« vzklikne zdajci Hermina, »če ste res tako sveto prepričani o Debrayevi krivdi, zakaj pa potem njemu ne poveste? Zakaj dolžite moža, ženo pa grabite?«

»Ali mar poznam gospoda Debraya? Ali ga hočem poznati? Ali maram vedeti, da je vaš svetovalec? Ali mar jaz poslušam njegove nasvete? Ne, temveč vi!«

»Toda zdi se mi, da ste se po teh nasvetih jako radi ravnali.« Danglars skomigne z rameni.

»Neverjetno, kako neumna bitja so ženske! Mislijo, da so geniji, če se jim posreči splesti par intrig, da govori o njih ves Pariz! Zraven si pa domišljajo, da lahko skrijejo svoje napake in prestopke svojim možem. Res, večina zakonskih mož je slepih in gluhih za njihove iznevere, toda mene, gospa, ne štejte mednje! Celih šestnajst let sem imel odprte oči; utegnili ste mi utajiti to ali ono misel, ne pa svojih dejanj ne prestopkov. Prepričani, da me vlečete za nos, ste se mi smejali v pest — a kaj se je zgodilo? Vsi vaši prijatelji, od gospoda Villeforta pa do gospoda Debraya, so bili majhni in so trepetali pred menoj. Vsi so videli v meni hišnega gospodarja in nihče od njih se vam ni upal reči o meni, kar vam danes sam govorim. Dovolim vam, da me mrzite in osovražite tudi pri drugih, toda osmešili me ne boste pri nikomur! Pred vsem vam pa kar najodločneje prepovem, da bi me spravljali na kant.«

Do trenutka, ko je bankir izrekel Villefortovo ime, se je baronica delala še precej mirno; ko jen pa slišala to ime, je prebledela, zakrilila z rokami, kakor da bi hotela pregnati prikazen, in stopila proti svojemu možu, kakor da mu hoče iztrgati vso strašno skrivnost.

»Gospod Villefort? Kaj hočete reči s tem imenom?«

»Reči hočem, milostljiva, da ni bil gospod de Nargonne, vaš prvi mož, ne filozof, še manj pa bankir, drugače bi bil moral vedeti, da ima državnega pravdnika v svojih rokah; tako je pa umrl od žalosti ali sramote, ko se je vrnil po devetmesečnem potovanju domov in vas je našel v šestem mesecu nosečnosti. Vem, da sem nesramen in sirov, ko vam to povem, toda ne mislite, da me je sram — narobe, še ponosen sem na to; le tako doseže človek uspehe v poslovnem življenju. Zakaj je rajši umrl, namestu da bi bil ubil? Ker ni imel blagajne, da bi jo rešil. Jaz jo pa imam in vem, kakšne so moje dolžnosti do nje. Gospod Debray, moj tih družabnik — saj dovolite, da ga tako imenujem? — je kriv da sem izgubil 700.000 frankov; naj nosi svoj delež pri tej izgubi, in stvar pojde lahko svojo staro pot. Če ne, naj pa napove stečaj in naj stori, kar se za bankrotnika spodobi, to je, izgine naj! Nič ne rečem, saj je prijazen in ljubezniv fant, kadar njegova poročila drže; če ga pa polomi, je na svetu padeset drugih, ki so boljši in vrednejši od njega.«

Danglarsova žena je bila kakor posekana. Omahnila je v naslanjač in pred njenimi očmi so se vročično podili podoba Villeforta, prizor v Auteuilu in nesreče, ki so jo zadnji čas toli neusmiljeno preganjale.

Danglars se niti ne zmeni zanj, čeprav je videl, da se na vse kriplje trudi, da bi padla v omedlevico. Brez besede odpre spalnična vrata in se vrne v svojo sobo.

IX

Možičveni načrti

Drugo jutro po tem prizoru Debraya ni bilo pri baronici na obisku.

Okoli pol dveh je dala Danglarsova žena zapreči in se je odpeljala.

Danglars je prežal pri oknu nanjo; vedel je, da pojde ven. Naročil je, naj mu takoj sporoče, ko se bo gospa vrnila; toda do dveh je se ni bilo.

Tedaj da tudi bankir zapreči in se odpelje v poslansko zbornico. Tisti dan je bil zelo slabe volje; to so zlasti ministri občutili. Po končani seji zapove kočijažu, naj ga pelje na Elizejske poljane.

Monte-C. isto je bil doma, toda bil je ravno nekdo pri njem. Med tem ko je bankir čakal, se odpro vrata in prikaže se neki gospod v duhovniški obleki; očitno je moral biti v hiši dobro znan, ker je takoj zavil proti grofovim sobam in izginil v njih.

Nekaj trenutkov nato se odpro vrata, skozi katera je izginil duhovnik, in na pragu se pojavi Monte-Cristo.

»Oprostite, ljublj baron,« ogovori svojega gosta, »pravkar je prišel moj stari prijatelj abbé Busoni; ker — že dolgo nisem videl, si nisem mogel kaj, da ga ne bi vsaj pozdravil. Upam, da mi boste oprostili, ko ste morali čakati.«

»O, prosim,« se prikloni Danglars. »Nič hudega; prišel sem

Se nadaljuje na 6. strani v 4. stolpcu

Pismo z Aljaske

Nunooruk in njegovo prvo potovanje. — Jedi civiliziranih ljudi prav nič ne „obrajta“; pravi, da je jelenje meso nekaj čisto drugega

Philip Nunooruk, Eskimo, lovec na volkove in rezbar slonovine, se je prvič v življenju odpeljal daleč od svoje mrzle domovine z W. S. Van-Dykom. Vedel je, da bo doživel marsikaj nenavadnega, marsikaj zanj čudnega, toda vedel je tudi, da se bo mnogo naučil. Ker je pa bil iz drugega sveta kakor smo mi, je bil še

bolj nezaupljiv kakor bi bili mi, ki smo vajeni vsega mogočega in nemogočega.

Bal se sicer ni. Trše kakor je življenje na ledenem severu, pač ne more biti življenje v milijonskem Hollywoodu. Tam je videl donebnice, dirjajoče avtomobile, vozove električne cestne železnice, toda najbolj se je čudil železnici. Mnogo bolj kakor letalom, kajti le-ta je videl že na Aljaski.

Še marsičemu se je čudil, toda vsemu se je privadil. A hrana belih mož mu ni in ni šla v slast. Ponujali so mu najrazličnejša jedila in najokusnejše pijače, toda teknil mu je samo čaj s prepečencem, ki ga je poznal že zdoma. S tako pičlo hrano pa živ krst ne more živeti. Vse drugo se mu je gnusilo.

Strašno si je želel mesa severnega jelena in te želje mu tudi v Hollywoodu niso mogli utešiti. Želja po jelenjem mesu je postala lepega dne želja po domovini.

Sicer na Aljaski ni tako lepo toplo in tako prijetno kakor v Hollywoodu. V domovini je čaj bolj grenak in redkokdaj ga skuhajo doma. Tobaka je pa še manj. Pač pa je na Aljaski mnogo jelenjega mesa, s katerim se krepki možje nasitijo. Najlepše je pa to, da si lahko človek jelena kar sam vlovi. Truden in len bi postal človek, če bi samo sedel za mizo in bi mu prinesli pečenega goloba na krožniku.

Nunooruku se je izpolnila želja. Vrniti se je smel. In srečen je bil. Da je srečen ni nič prikrival, čeprav so ga beli možje imeli radi in mu stregli kakor bolnemu otročičku. Pokazal je, da gre rad nazaj v svojo domovino, in to je čudno, kajti Eskimo nikoli ne pokaže, kar čuti, vrh tega je pa gostoljubnost zanj tako visok pojem, ki ob slovesu ne dopušča veselega lica.

Kmalu po njegovem odhodu je pripelo v Hollywood čudno pismo. Pisal ga je Nunooruk sam z okorno roko in angleški. Pisanja in angleščine se je navadil od svojih dobrih belih tovarišev. Pisal je takole:

»Poslati vam volčjo kožo. Vi meni poslati jagode v škatlah iz pločevine

in suhega sadja, beluši in roastbeef. Dostikrat meni zelo manjkati. Zelo si jaz želim.«

Ubogi Nunooruk, prav gotovo si bil srečnejši, ko si poznal samo meso severnega jelena, Vemo, da te zdaj na Aljaski vsi čislajo in da si bogat, pa kljub temu ne moreš imeti drugega kakor to, kar si sam vloviš in

na plečih odneseš domov.

In kaj vedo tisti, ki ti zavidajo za tvoje premoženje, kakšna je tvoja lakota, ko se spomniš poleg jelenjega mesa, roastbeefov in jagod belih mož.

Marija Dresslerjeva †

Igralke, ki je nešteto krat toli pretresljivo in verno podala ljubečo, trpečo in nežno mater, ni več

Iz Amerike poročajo, da je umrla slavna filmska igralka Maria Dressler, ki je dosegla na vsem svetu velike uspehe s svojimi vlogami dovršeno podane matere.

Maria Dressler, ali s pravim imenom Leila Körber, se je rodila pred kakimi šestdesetimi leti v Cobourgu v Kanadi. Že s trinajstimi leti je bila popolnoma razvito dekle ter se je

MARIE DRESSLER

pridružila neki potujoči gledališki družini. Bila je »dekle za vse«.

Hranila je cent k centu in si tako pripravila lepo premoženje ter se odločila, da osnuje lastno gledališko podjetje. Ta poskus se ji pa na žalost ni posrečil. Ko je nekoč gostovala v San-Franciscu, se je seznanila s producentom komičnih filmov Mackom Sennettom, ki jo je naprosil, naj igra zanj. Tako je 1914. leta nastopila prvič v filmu.

Filmske novice

Nemška družba »Deuton Filme« že pripravlja za sezijo 1934/35 film »Križarji« po slavnem romanu Leva Tolstega.

Thea pl. Harbou piše rokopise za nov Ufin film »Turandot«.

Ista Thea sestavlja tudi rokopise za velik zgodovinski film »Stari in mladi kralj«, v katerem bo igral Emil Jannings vlogo Friderika Viljema I.

Za film »Poročim se s svojo ženo« z Lil Dagoverjevo in Pavlom Hörligerjem so angažirali še Rudolfa Platta za vzporedno moško glavno vlogo.

Joana Crawfordova je dobila v poslednjih štirih letih 10.000 ženitvenih ponudb iz vseh koncev sveta. Umetnica je uredila vsa ta pisma po abecedi po kartotečnem sistemu. Točno, kakor v kakšni pisarni, je zapisano, kdaj je ponudba došla in kdaj je odšel odgovor. Seveda je na čelu sleherne karte iz kartoteke skrbno nalepljena slika zavrženega ženina.

»Kosmos« bo naslov najnovejšega filma, ki ga vrti Charlie Chaplin. Film nam v fantastičnih prizorih slika človeka, ki si je ohranil svojo individualnost, kako živi sredi med samimi mehaniziranimi ljudmi sedanje dobe.

Evelyn Laye, najznamenitejša angleška operetna diva, je zaradi uspehov v svojem poslednjem filmu »Netopir« dobila angažman za Metro-Goldwyn-Mayer.

Prvi bo »Work of Art«, največji roman Sinclairja Lewisa, ki je dobil Nobelovo nagrado, drugi bo roman Ernsta Hemmingwaya »The sun also rises«, ki se bo v nemški verziji imenoval »Fiesta«, tretji bo p. »Jablana« Johna Galsworthyja.

Po vojni, ko že ni bila več mlada, so jo tlačile hude skrbi za bodočnost. Vendar jo je čez nekaj časa angažiralo filmsko podjetje za veliko in važno vlogo v filmu Grete Garbo »Anna Christie«. Njen uspeh je bil tako sijajen, da so ji kar od vseh strani ponujali angažmane. Iz tistih časov poznamo njene najboljše filme, v katerih je zvečine igrala vloge dobre in ljubeče matere. Ti filmi so »Tuja mati«, »Salon za lepoto«, »Ema«, »Zvečer ob osmih«, »Junak pod copato« in še več drugih nam znanih in neznanih filmov.

Machatyjevi filmi iz Schönbrunn

Gustav Machaty, ki je lani ustvaril nesmrtni film »Ekstaza«, je pričel v schönbrunnskih ateljejih vrteti nov film »Nocturno«.

Machaty in njegov tovariš Robert Wohlmut sta za film steknila dve čisto novi zvezdi: Rio Byron in Marijo Ray. Obe sta mladi ko evel. Fotografiral bo Jan Stallich, znani umetnik, ki je filmal »Ekstazo«.

»Ideal«

Kongresni trg 3

kemično čiščenje, barvanje in svetlolikanje

Bivši minister, profesor Anton Sušnik je pretekli petek umrl za posledicami želodčne operacije. Pokojnik je bil do 6. januarja 1929 poslanec slovenske ljudske stranke; v Davidovičevi vladi je bil leta 1924 nekaj mesecev prometni minister.

General Kusmanek, branitelj Przemsla (Galicija) v svetovni vojni, je pretekli teden umrl, star 74 let. Przemysl so Rusi oktobra 1914 obkolili in ker ga niso mogli z naskokom zavzeti, so ga sklenili izstradati. 22. marca 1915 se je morala trdnjava vdati in je 120.000 Avstrijcev prišlo v rusko ujetništvo. Kusmaneka so Rusi februarja 1918 izmenjali in ga vrnilo v Avstrijo.

Gandhi spet strada. Ker so njegovi pristajši napadli in pretepli nekega pravovernega Inda, je stopil indijski voditelj Gandhi te dni ponovno v lakotno stavko, to pot za teden dni, čeprav so mu zdravniki post resno odsvetovali.

Pazi, kako prosiš službe! Neki ameriški tovarnar je potreboval stenografa. Dal je oglas v časnikih in dobil svojih 500 pismenih ponudb. Ko jih je pregledoval, je metal v koš vse tiste, pri katerih je opazil enega ali več takihle nedostatkov: poševno napisan naslov; slabo nalepljeno znamko; umazan ovitek; različnost formata ovitka in papirja; slabo priganjen papir; neenakosten razstoj med vrstami; pogrešno rabo ločil; pravopisne napake; slabo angleščino. Naposled so mu ostali le še trije kandidati. Poklical jih je k sebi. Prvi je bil zanikarno oblečen, drugi ni imel negovanih rok; tretji šele je dobil službo.

100.000 podedovanih sifilitikov je v Bosni: tako je dognala posebna znanstvena komisija, ki se je te dni vrnila s študijskega potovanja po Bosni.

Najmlajša francoska zakonca. V Provincu sta se te dni poročila 16 in pol letni fant in 14 letno dekle. Za poroko sta morala dobiti posebno dovoljenje predsednika republike, ker se nimata za zakon predpisane starosti. Najmlajša zakonca utegneta biti hkratu tudi najmlajša francoska roditelja: že pred 8 meseci se jima je namreč rodil sin.

Oče ljubosumen na svojo hčerko. V Budimpešti je policija prijela tri in štirideset let starega tovarniškega delavca Ludvika Kelemena, očeta osmih otrok, ki je imel že več let s svojo 17 letno hčerko intimno razmerje. Nanjo je bil tako ljubosumen, da je ni pustil nikdar same iz hiše. Dekle je brez sramu priznalo, da je bila očetu ljubica.

Novo znamke po 50 h, 1, 2 in 3 Kč je izdala Češkoslovaška v spomin na legionske boje.

Najmanjši fotografski aparat. Neka tvrdka v Birminghamu na Angleškem ga je izdelala. Meri samo 2 in pol cm in ga lahko spraviš v prsni žep. Čeprav je tako majhen, dela vendarle zelo ostre in jasne slike, ki se dajo povečati. K aparatu spada zviti film za šest slik. Najmanjši fotografski aparat sveta pride v kratkem na trg in bo stal samo pet šilingov (okoli sto Din).

Po Hindenburgovi smrti je nemški kancelar Hitler združil v svoji osebi predsedniške in kancelarske funkcije. 19. avgusta bodo Nemci s plebiscitom potrdili ta Hitlerjev sklep.

Latinica prepovedana. Nemška vlada je z okrožnico prepovedala rabo latinice v abecednikih od velike noči 1935 dalje. V bodoče bodo smeli v vseh nemških šolah poučevati samo gotico.

Ognjena krogla. Na Češkem so nedavno o pol dveh popoldne opazili veliko zelenkasto ognjeno kroglo, ki je letela čez Prago in Kraljevi Gradec. Ker manjka točnejših podatkov, se ne da reči, iz katerega ozvezdja se je utrlil meteor.

Pazite na svoje zdravje!

Novodobna prehrana

Kaj nam svetuje zdravnik glede uživanja rastlinske hrane?

Glej »Družinski tednik« št. 31

Prav gotovo da sirova hrana, če jo primerno menjavamo, dovolj vitaminov snovi, ki jih telo potrebuje, čeprav dovajamo telesu v maščobi topljive vitamine, zlasti protirahitične vitamine na preprostejši način in v bolj zgoščeni obliki z uživanjem mesne hrane in ostalih živalskih produktov.

Pred kakšnimi desetimi leti so kemiki dokazali, da vsebuje sirovo sočivje zelo mnogo vitaminov in to odkritje je bilo temelj sodobnega gibanja v smeri sirove prehrane.

V Lipskem je psiholog in raziskovalec vitaminov A. Schemert točno dokazal, da ostanejo nekateri vitamini tudi pri kuhanju in konzerviranju popolnoma ohranjeni, nekateri pa deloma razpadejo, vendar ostane njihova vrednost skoraj nedotaknjena.

Raziskovalci vitaminov so si zdaj končno edini, da se lahko, kar se vitaminov tiče, je mesna, torej mesočanska in sočivnata hrana brez skrbi tudi po kuhanju, če hrani pridenemo še primerno, toda ne pretirano količino sirovega sadja in solate. Res se je izkazalo, da se ne pojavijo pri taki mešanici, torej običajni meščkanski hrani nikoli bolezni zaradi pomanjkanja vitaminov.

Redilne snovi krompirja

Krompir je med navadnimi hrani prav gotovo najbolj bogat z vitamini. Skoraj vseeno je, ali krompir do mehkega skuhamo ali pa spečemo v pečnici neolupljenega, toda v vodi s krtačo očiščenega. Pečen krompir ne zgubi skoraj nič vitaminov, a tudi ostale redilne snovi ostanejo ohranjene.

Vsi vemo, da kmetje, drvarji, pastirji in izletniki pečejo krompir kar v žerjavici ter ga jedo brez dodatkov.

Kar se tiče drugačnega pripravljavanja krompirja, velja načelo, da ostane v krompirju dovolj vitaminov, tudi če krompir kuhamo olupljen.

Redilne soli sočivnate hrane

Sočivje vsebuje mnogo redilnih soli. Pač manjka sirovemu sočivju navadne soli in natrona, za to je pa v njem toliko več kalija. Dočim ima strogo rastlinska hrana dovolj apnenih snovi, jih ima sočivnata sirova hrana, ki nudi jako malo izbere in spremembe, pač premalo. Gerson je torej premišljeno priporočal, naj se jedi po njegovi metodi sole s posebno mešanico apnenih mineralnih soli, ki jo imenuje mineralog. Pri načinih Hermansdorferjevega in Bircher-Bennerjevega pripravljavanja jedi ni treba hrani primešavati apnenih soli, ker jih je že v mleku dovolj. Telesu je pa treba dovajati tudi dovolj fosforne kisline, ki je potrebna za brezhibno in krepko delovanje mišičja in živčevja. Dokazano je pa, da sočivnata hrana ali sploh nima ali pa premalo fosfornih kislin in solnih spojin, kajti v glavnem najdemo le-te v dovolj velikih množinah samo v stročnicah, rženem kruhu in orehih.

Pri kuhanju je treba kajpada ohraniti važne redilne soli. Pravilno je sicer mnenje, da ne gre odlivati vode, v kateri smo sočivje kuhali, ker

tako zavržemo vitamine in redilne soli, vendar prestrogi tudi v tem ne smemo biti. Nekaj koristnih snovi se prav gotovo izgubi pri parjenju sočivja, toda mladega in svežega sočivja niti popariti ni treba. Sočivje pa, ki ga spravimo v klet in ga rabimo že postano (to velja za zeljnate in ohrovtovne vrste sočivja), moramo na vsak način popariti, kajti v takem sočivju se je nabralo več snovi, ki zdravju škodijo ali pa napravijo sočivje neokusno. Izguba redilnih soli pri parjenju ni tako velika kakor morebitne neugodne motnje v prebavi, zlasti pri občutljivih ljudeh.

Rekli smo že, da ima rastlinska hrana prav malo navadne soli. Z zdravstvenega vidika je torej to vprašanje zelo važno. Navadne soli imajo rastlinske sirovine mnogo manj kakor živalske sirovine, čeprav v primeri z mesom razlika ni tako velika, je pa večja v primeri z jajci, zlasti pa v primeri z mlekom.

Med rastlinskimi jedmi manjka povprečno sadju največ navadne soli, toda brez soli ni prav nobena rastlinska ne živalska sirovina. Če današnji dan rečemo: hrana brez soli, mislimo tako, ki ji ne dodajemo kuhinjske, torej navadne soli, skratka mislimo na neslano hrano. Če primerno izberemo sirovine, lahko v neslani hrani izhajamo brez škode s tremi grami soli, ne da bi pri tem morali opustiti meso, ribe in jajca.

Če se hranimo s samim sadjem, je dovolj, če dovajamo telesu samo po en gram soli na dan. Tega pa seveda ne smemo poskušati več ko enkrat, kvečjemu dvakrat na teden, ker bi sicer otežkočili ledvicam delovanje in presnavljanje in bi se utegnili pojaviti huda obolenja živčnega sistema in splošno oslABLjenje.

Vsi resni biološki raziskovalci priznajo, da dan današnji še zmerom ne vemo, kakšne in koliko soli bi morali dodajati neštetim jedem, ki jih človeštvo pozna. Pač je pa nesporno, da je s 5 do 8 gramov soli ustrezno biološkim potrebam telesa. Tako soljena hrana je tečna — in ljudstvo se itak, čeprav nevede in iz podedovane navade, drži te srednje poti.

DROBIŽ

Umetno oplojenje človeka je znano že iz leta 1866. Ameriški zdravnik Marion Sims, profesor ženske klinike v Newyorku, je tistega leta prvič z uspehom umetno oplodil žensko.

Najcenejše meso je kunčje. Zelo redilno je in silno lahko prebavljivo. Na Francoskem velja že dolgo za ljudsko hrano.

V vročem zraku diha človek prav tako pospešeno, kakor če ima vročino (mrzlico).

Barvanje las

ni več potrebno pri strokovnjakih, ker si jih z Oro-barvo za lase, ki jo dobite v črni, rjavi, temnorjavi, svetlorjavi in plavi barvi, lahko vsakdo sam barva in je postopek zelo enostaven in stalnost barve zajamčena. 1 garnitura z navodilom stane Din 30.— Po pošti razpošilja parfumerija Nobilior, Zagreb, Ilica 34.

GROF MONTE-CRISTO

Nadaljevanje s 5. strani

pač ob nerodnem času. Če dovolite, se rajši pri drugi priliki oglasim.«

»Nikakor ne, prosim, izvolite sestiti Dobrotni Bog — kaj vam pa je? Tako blede ste in prepadli, da me je skoraj strah. Obupan kapitalist je kakor komet: kdor ga vidi, ve, da se je zgodila katastrofa.«

»Kaj mi je? Že nekaj dni me preganja nesreča,« vzdihne Danglars.

»Pa vendar niste na borzi izgubili?«

»Ne, hvala Bogu, tega sem vsaj za nekaj časa ozdravljen. Neki tržaški polom me je tako prizadel.«

»Res? Da nimate nemara Jacopa Manfredija v mislih?«

»Ugenili! Premislite: s človekom sem že ne vem koliko let v kupčijskih stikih; vsaj za osem do devet sto tisoč frankov imam na leto prometa z njim. Nikoli nikake pomoči, nikoli čakanja: plačeval je ko princ. Pred kratkim sem mu dal milijon kredita — in ta lopov gre in ustavi plačilo! S špansko afero vred dá to res lep mesečni sklep!«

»Kaj ste mar pri španskih papirjih res izgubili?«

»Menda! Svojih sedem sto tisoč frankov!«

»Vraga! A kako se je moglo vam kaj takega zgoditi — vam, staremu lisjaku?«

»Moja žena je kriva. Sanjalo se ji je, da se je don Carlos vrnil na Špansko, pa je spekulirala. Sicer je izgubila svoj denar, ne mojega, toda razumeli boste, da se 700 tisoč frankov tudi možu pozna, čeprav jih žena izgubi. Pravite, da niste vedeli? Saj ves Pariz o tem govoril!«

»Nekaj sem slišal pripovedovati, a nič podrobnega; tudi se v borznih stvareh dosti ne spoznam.«

»Tak nič ne spekulirate?«

»Kje neki, Saj imam že tako dovolj truda in skrbi, da ohranim svoje finance v redu. Drugače bi si moral razen intendanta najeti še posebnega knjigovodjo in blagajnika. Toda dovolite, da se vrnem k Španiji — zdi se mi, da se don Carlos ni vrnil samo v baroničnih sanjah; ali niso tudi časniki o tem pisali?«

»Vidite, saj to mi je ravno nerazumljivo; novico je prinesel brzojav, ki se pač ne bi smel zmotiti.«

»Tako ste to ta mesec trišili ob svojih sedemstajsto tisoč frankov? Smrt božja, za bogataša trefjega reda to ni kar si bodi!«

»Tretjega reda!« zategne užaljeno Danglars. »Kako to mislite?«

»Po mojem se premoženja dele v tri stopnje. V prvo spadajo nepremičnine, rudniki, posestva in podobno, v vrednosti najmanj sto milijonov. Premoženja drugega reda imenujem tista, ki vržejo približno poldrugi milijon na leto, to je, glavnica mora biti vsaj petdeset milijonov. Bogataš tretjega reda kakor vi mora razpolagati s svojimi petnajstimi milijoni denjanskega ali umišljenega kapi-

čala. To se pravi,« sklone hladno Monte-Cristo, »da mora bogataša trefjega reda šest takšnih mesečnih zaključkov spraviti na tla!«

»Nekam nagel se mi zdi ta vaš sklep!« meni Danglars z bledim usmevom.

»Pa deniva, sedem mesecev,« meni Monte-Cristo prav tako stvarno kakor prej. »Ali ste že kdaj mislili, da dá sedemkrat 1700 tisoč frankov skoraj dvanajst milijonov? ... Ne? Prav imate; če bi človek na to mislil, ne bi pač nikdar spekuliral. Glavnica je za finančnika to, kar je za navadnega smrtnika koža. Ljudje imamo bolj ali manj dragocene obleke, to je naš kredit; kadar umremo, nam ostane le še koža, kakor ostane vam, kadar daste kupčijam slovo, zgolj dejanska lasnina, to se pravi, največ pet ali šest milijonov. Od teh petih ali šestih milijonov, ki so vaše dejansko imetje, ste zaduje dni izgubili dva — izguba, ki je skrčila tudi vaše umišljeno imetje, to je vaš kredit. To se pravi, puščali so vam kri, in če se to še širikrat ponovi, morate izkrvaveti. Pazite, kaj počnete, gospod Danglars! Potrebujete denarja? Ali naj vam ga posodim?«

»Kako slab računar ste!« vzklikne Danglars s slabo prikritim strahom. »Ta čas se je denar z drugimi spekulacijami, ki so se mi posrečile, spet vrnil v mojo blagajno; puščano kri mi je nova hrana speč nadomestila. Izgubil sem bitko na Španskem, potolkli so me v Trstu, zato je pa moje indijsko brodovje toliko bolj obloženo, zato mi bodo moji rudokopi v Mehiki odkrili novih žil srebra.«

»Nič ne rečem, toda rana ostane in prva prihodnja izguba jo bo tem bolešneje odprla.«

»Ne bojte se!« odvrne ohlo bankir. »Preden bom na fleh, morajo pasti najmanj tri vlade. — Toda ko že govorim o poslovnih rečeh,« povzame nato, ves vesel, da je našel drugo snov, »povejte mi vendar, kaj naj storim za gospoda Cavalcantija?«

»Dajte mu denarja, če ina kreditno pismo za vas!«

»Danes popoldne je prišel z nakaznico na 40.000 frankov. Podpisan je bil Busoni in pod njim vi; kajpada sem mu denar pri prič odšel.«

Monte-Cristo pokima v znamenje, da se shrinja.

»A to še ni vse,« povzame Danglars; »tudi za svojega sina je odprl pri meni kredit.«

»Koliko mu pa da, če je dovoljeno vedeti?«

»Pet tisoč frankov na mesec.«

»To je šestdeset tisoč na leto. Mislil sem si,« zategne Monte-Cristo in skomigne z rameni. »Cavalcantiji so res umazani. Kaj naj pa počne mlad, življenja lačen mož s tem beraškim denarjem?«

»Če mislite, da bi mu lahko dal kakšen tisočak več ...«

»Nikar, ker vam ne bo nikoli povrnil. Katera banka vam je pa odprta nanj kredit?«

»Banka Fenzi, ena najsolidnejših v Firenci.«

Naša domača industrija

Vsako poldrugo minuto

izdelajo v tovarni „Tivar“ v Varaždinu po eno obleko. Tovarniško mesto, ki rase z ameriško naglico in kjer od dne do dne napravijo več oblek

Varaždin, v avgustu.

V starem in zgodovinskem mestu Varaždinu, slavnem po svoji preteklosti, stoje velika tovarniška poslopja, kjer izdelujejo znane »Tivar« obleke. »Tivar« stoji na periferiji tega starodavnega mesta in je po obsegu, ki ga zavzema, po številu delavcev, ki jim daje stalni zaslužek, po ropotu strojev in delovnem tempu pravo nasprotje staroslavnemu mestu in njegovemu prebivalstvu. Tovarna »Tivar«, komaj deset minut hoje oddaljena od središča, je sama zase pravcato mesto.

Poceni in dobro

Iznajdba modernih strojev in umna razdelitev dela je omogočila tudi tistim, ki si ne morejo nabaviti dragega angleškega blaga, nakup dobre obleke, čevljev, itd. Poprej si nekateri ljudje nikoli niso mogli kupiti nove obleke. Zmeraj so nosili staro. Nova je bila predraga. Toda po vojni so prišli ljudje, ki so z velikimi organizatorskimi sposobnostmi in zadovoljni z majhnim dobičkom postavili na

plašče po najnovejših in najmodernejših načrtih. Tako oblačil »Tivar« danes dobesedno del Jugoslavije, staro in mlado, moške in ženske. To popularnost in ta uspeh ter razčlenitev dela je tovarna doseгла, ker se ravnala po načelu: poceni in dobro. Dan za dnem vstajajo nove podružnice »Tivarjevih« tovarn v vsej Jugoslaviji, dan za dnem ustvarjajo v tem tovarniškem čebelnem panju marljivo delavci nove vzorce, nove tisoče metrov blaga in nova oblačila. Dan za dnem vse več in več.

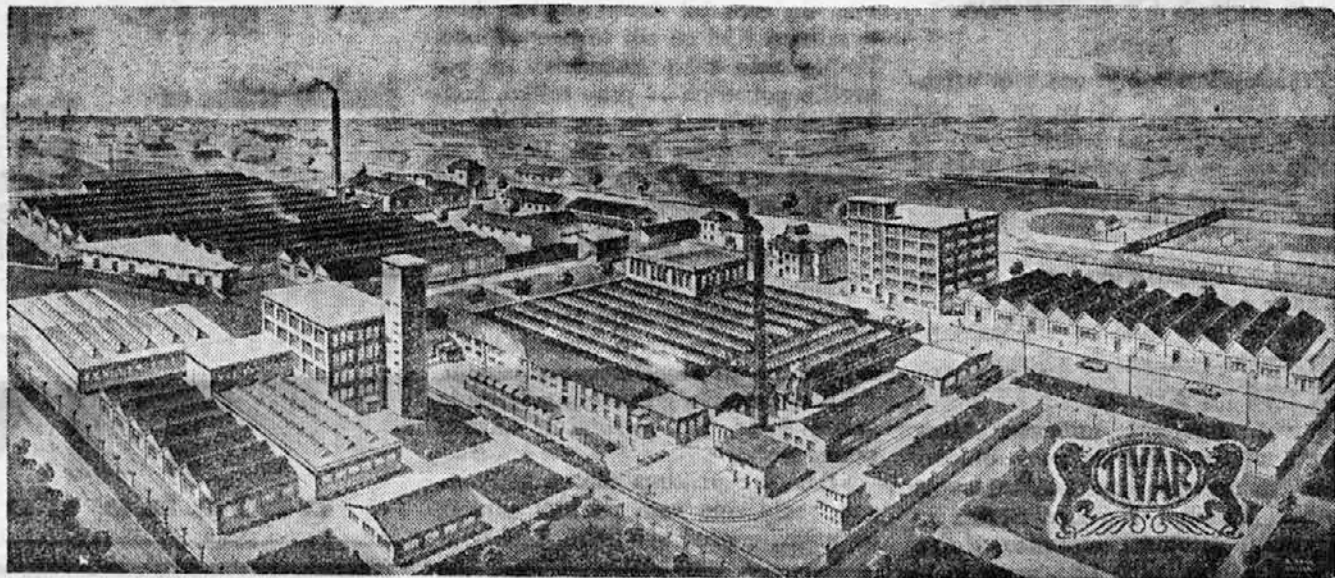
»Tivar« v številkah

Ni še dolgo tega, ko so Američani hoteli v vseh velikih svetovnih časnikih pokazati mogočni napredek svoje industrije in svojih velikih organizatorskih sposobnosti. V velikih črkah je šla po vseh svetovnih listih senzacionalna novica, da znajo v Ameriki v petih minutah iz volne, ko so ostrigli ovce, napraviti blago in sešiti iz njega obleko do poslednjega gumba. Američani ne bi bili Američani, če ne bi iz tega napravili

po 480 cevi in delajo popolnoma avtomatsko. Pri vsakem selfaktorju stoji samo po en človek. Takih selfaktorjev je v tovarni devetnajst in imajo skupaj 9120 cevi. Vsaka teh cevi opravlja delo ene predice. Razlika je samo v tem, da ti stroji dosti nagleje, točneje in bolj delajo. Kolikšna razlika med temi modernimi stroji in našimi babicami, ki so dan na dan predle volno za domačo potrebo! Njihov čas je za zmeraj minil.

Iz predilnice pridemo v tkalnico, veliko, zračno, prostrano in moderno dvorano, polno strojev. Na eni strani gredo v stroj niti vzdolž in povprek, na drugi strani pa pride na dan že dodelano sukno. To sukno spravijo nato v druge prostore, kjer ga zgladijo, operejo in očistijo. En del ga dobe trgovci, drugo pa porabijo za izdelavo znanih »Tivarjevih« oblek.

»Tivarjev« obleke izdelujejo v zelo naglem tempu po verižnem sistemu. Petdeset do sto oblek izdelajo hkratu. Velike plasti blaga z vrisanim krojem pridejo pod električno žago, ki vseh teh pedeset ali sto kosov hkratu ukroji. Ti

glavo načelo, da se siromak ne more poceni in dobro obleči. Tako srečamo na Češkem Bafo, v Varaždinu pa »Tivarja«. Med obema podjetjema je ta razlika, da eno izdeluje čevlje, drugo pa oblačila. Po njuni zaslugi se danes lahko tudi mali človek dobro in poceni obleče. Pa ne samo mali človek. Tudi drugi, varčni ljudje nosijo danes Bafove čevlje in »Tivarjeve« obleke, in za to gre največja zasluga odličnim tovarniškim organizacijam teh podjetij. Ljudje so s tem blagom zadovoljni, ker je poceni in dobro. Vsak dan več ljudi se oblačil v »Tivarjeve« obleke, tovarna izdeluje od dne do dne več, odpira nove podružnice, gradi nova poslopja in daje kruha čedalje več novim delavcem, samim domačinom.

Od neznatne tovarne do velikega industrijskega podjetja

Leta 1918. je stala na današnjem tovarniškem ozemlju podjetja »Tivar« skromna tvornica, skoraj bi rekli, neznatna lesena hiša. V tej hiši niso zmeraj delali. Le od časa do časa so se kolovrti vrteli, a še več so počivali. Kakor je bilo pač dela. Leta 1918 je ta tovarnica prišla v nove roke. Novi delničarji so takoj začeli tovarno povečavati in graditi nova tovarniška poslopja. Ti novi ljudje, sposobni in dobri organizatorji, niso marali, da bi stroji počivali. Hoteli so, da bi venomer delali, da bi dajali stalni zaslužek svojim delavcem in uradnikom. Njihovo geslo je bilo: z nizkimi cenami in majhnim dobičkom doseči čim večji promet.

In imeli so uspeh. Danes se na istem kraju, kjer je nekoč stala majhna lesena hišica, vzpenja v nebo veliko industrijsko podjetje, v katerem kar vrvi ljudi, ki marljivo izdelujejo tkanino in obleko za vas. Vsak dan ustvarjajo delavci v tem panju marljivih čebel na tisoče metrov novega sukna, na stotine in stotine novih oblek, plaščev itd. Pa ne samo to. Tudi za velike in male dame izdelujejo tam

velike reklame, in tako je ta stvar šla skozi svetovne liste. Toda to ni bil nikak rekord. Isto, samo še hitreje napravijo tudi v Jugoslaviji, v veliki tekstilni tovarni »Tivar«. Tudi v tej tovarni znajo izdelati iz neoprane volne blago in nato v vsaki poldrugi minuti po eno obleko. Toda preden se doseže tolikšna hitrost, so se morali delavci specializirati vsak za svoje delo. Obleka mora iti iz rok v roke, izgubiti se ne sme niti sekunda, kaj šele minuta. Zato je tudi v tovarni vse tako urejeno, ves delovni sistem je tak, da tvori zaključeno celoto, v kateri mora biti vsak posameznik na svojem mestu in točno in v redu opraviti svoje delo. Nihče ne sme čakati.

»Tekstilna Industrija d. d. Varaždin ali na kratko »Tivar« izdela na leto dva milijona metrov blaga. Tovarna zaposluje dan za dnem okoli tisoč delavcev in dve sto uradnikov. V 24 urah izdela okoli 1000 oblek, 450 hubertskih plaščev, 750 otroških oblek itd., itd. Velikanske številke pa pridejo, če izračunamo produkcijo na teden, na mesec ali na leto. Te številke so najboljša slika velikega povpraševanja in priljubljenosti »Tivarjevih« oblek po vsej Jugoslaviji. In te številke vzlic veliki gospodarski krizi od dne do dne rastejo. Jugoslavija od dne do dne potrebuje vse več in več »Tivarjevih« oblek. V delavski kuhinji skuhajo vsak dan 800 do 1000 zajtrkov, kosil in večerij. Tovarniški stroji imajo 1500 konjskih sil — s to energijo bi se dalo 67 obloženih vagonov dvigniti v 15 urah 9000 m visoko.

Od neoprane volne do moderne obleke

Velik moderen stroj, dolg 36 m, najprej volno opere, nato jo pa pobarva. Potem se volna zmeša z bombažem, da postane trdnjša. Posebni stroji avtomatsko uredijo vlakna, drugi jih zaokrožijo in navijejo v klobuč. Ta material pride v predilne stroje. Ti dolgi in moderni stroji, selfaktorji imenovani, imajo

kroji gredo potem dalje iz roke v roko. Eden šiva posamezne dele, drugi pripravlja luknjice za gumbe, tretji prišiva gumbe. Vse gre na stroj. Celu gumbe šivajo stroji. Blago gre od človeka do človeka in poslednji že spravlja dovršeno in izlikano obleko, na kateri visi listek z napisom »Tivar«, v omaro. Tako se vrste obleke za oblekami, plašči za plašči, otroške obleke za otroškimi oblekami, druga vrh druge. In kup rase. Jugoslavija potrebuje mnogo »Tivarjevih« oblek. Od dne do dne več. Dokaz, da so obleke, ukrojene in sešite v »Tivarjevih« tovarnah, dobre in da je občinstvo z njimi zadovoljno.

Tovarna za svoje delavce

Toda v tem vrvenju tovarna ne pozabi svojega osebja. V poslopih sta spravljeni dve moderni in higiensko urejeni kuhinji. Ena je za uradnike, druga za delavce. V delavski kuhinji vsako jutro kuhajo belo kavo. Pol litra s kruhom za 1 Din. Popoldne meso, prikuha in kruh, vse skup za 1.50 Din. Prav tako večerja za 1.50 Din. Tovarna tu ne išče dobička. Za delavce kuha zato, da jim ni treba nositi s seboj in da imajo topel zajtrk, kosilo in večerjo.

Tovarna je napravila za svoje delavstvo in uradništvo tudi veliko in moderno nogometno igrišče s prekrasnimi tribunami, dalje tri teniška igrišča, tekališča za lahkoatletске prireditve, primerno tudi za kolesarske in motociklistične dirke. Dalje so v tovarni lepi prostori sportnega kluba »Slavija«, kjer se zbirajo sportniki, igrajo namizni tenis, šah in domino, berejo časopise in obzorjike.

Tovarna »Tivar« ima tudi posebno šolo za duhovno izobrazbo svojih uradnikov. Tu prirejajo tečaje za uradništvo, uče jezike, predavajo o književnosti, zgodovini, knjigovodstvu in tekstilni strojni (Se nadaljuje na 8. strani v 4. stolpcu.)

Mlečne in jajčne pijače

Pijače imajo zlasti poleti veliko ceno, ker nam v vročini ni nič za zgoščene jedi. Za bolnike in deco so redilne pijače celo neobhodno potrebne. Te pijače so v glavnem pripravljene z jajci ali pa s kuhanim ali sirovim mlekom. Sirovo mleko pa smemo uporabljati le tedaj, če je sterilizirano, kajti sicer ima nečisto in neočiščeno mleko več škodljivih snovi, kakor so pa vredni vsi vitamini, ki so v sirovem mleku.

Sladko toplo ali hladno mleko lahko začnimo z vanilijo, janežem ali sladkimi, stolčnimi mandlji. Začinjeno mleko čez pol ure ali čez uro precedimo in pijemo. Zaradi redilnosti vmešamo vanj še sladko stolčeno smetano.

Mleko z rumenjaki

Mleko z rumenjaki je zelo redilno in tekne zlasti tistim, ki imajo radi jajčni okus. Za četrt litra mleka potrebujemo en rumenjak. Jajce mora biti brezpogojno sveže! Jajce vžvrk-

ljamo v sladkano ali osoljeno mleko, kakor nam pač bolj ugaja.

Mlečna hladetina

Vse mlečne pijače lahko mešamo z želatino, ki smo jo v mlačni vodi raztopili in precedili. Strjene mlečne jedi serviramo z malinovcem ali ribezovim sokom. Po obedu taka jed prijetno osveži.

Limonada, oranžada, malinovec

Te pijače so primerne za vsak čas. Pripravimo jih z vodo, sifonom ali slatino. Zmešamo pa lahko v istem kozarcu limonov sok z malinovcem, ali malinovec z oranžado, lahko pa vse tri vkup. Sto ljudi, sto okusov!

Mlečna mešanica

Sladkor raztopimo v limonovem soku. To kašo vžvrkljamo v mleko ali v smetano. Pijača je zelo zdrava in jo priporočamo zlasti otrokom in bolnikom. Pijačo pijemo seveda hladno. Za četrt litra mleka je dovolj soka v polovici limone.

»Moja žena me je pravkar opozorila, da sem bil danes pri vas brez ovratnice. Njej se zdi to nesposobno. Bodite zato tako ljubeznivi in posvetite pol urice — prav toliko, kolikor sem bil pri vas na obisku — ogledu priložene kravate. Potlej seveda bi vas prosil, da mi jo pošljete nazaj, ker samo to premorem.«

Najnovejša škotska

Temna noč je bila. Mister McPherson iz Aberdeena stopi iz taksija in jame brskati po žepih. Naposled plača, kolikor je kazal števec v taksiju.

»Vozil sem že gospode,« zagodrnja srdito šofer, »ki so plačali kakšen penny več.«

»Da, da,« prikima tehtno McPherson, »zato sem vam pa tudi zabičil, da ustavite pred svetilko!...«

Izpadanje las in prhljaj

prepreči samo znano sredstvo Voda iz kopriv. Lasje postanejo spet bujni, vrne se jim lesk in postanejo popolnoma zdravi, če jo redno dvakrat na teden uporabljate. 1 steklenica z navodilom stane Din 30.—. Po pošti razpošilja parfumerija Nobilior, Zagreb, Ilica 34.

Naznanilo preselitve!

Cenjenemu občinstvu vljudno naznanjam, da smo se preselili v nove trgovske prostore

**na Tyrševo (Dunajsko) c. št. 14
to je v Mathianovi hiši**

kjer bomo vodili damsko, moško in deško konfekcijo vseh vrst, kakor tudi druge, v našo stroko spadajoče predmete.

Priporočamo se cenjenemu občinstvu za čim večji obisk, vse naše cenjene dosedanje odjemalce pa prosimo, da nam še za naprej ohranijo dosedanjo naklonjenost!

Z odličnim spoštovanjem

Drago Gorup & Co.
Ljubljana

Otroške sportne obleke
že od

Din 60'-

Mornarski kostumi od

Din 90'-

Kadetske obleke od

Din 210'-

Praktične American-
obleke od

Din 190'-

Prvi korak v šolo

Katero materinsko
srce ne bi hotelo
pri tej priliki videti
svojega ljubljence
v lepi novi obleki?
Naše nizke cene to
vsakomur
omogočajo!

Selo-kostumi od

Din 70'-

Pump-hlače od

Din 60'-

Posebne hlače od

Din 30'-

Mornarski Boy-plašči od

Din 190'-

Hubertusi od

Din 160'-

TIVAR

obleke za celo družino

Vsako poldrugo minuto

(Nadaljevanje s 7. strani.)

ki. V tovarniški uradniški kazini je velika knjižnica; tam igra tudi radio.

»Tivar« je velikega pomena za državo in za Varaždin. Pred vsem izdeluje izredno poceni blago, razen tega pa plačuje tudi velike davkatve državi v obliki davkov, carin itd., in daje v teh hudih časih gospodarske krize tisočim delavcem kruha.

Tovarna izda na leto težke milijone za plačo delavcem in uradnikom in daje tako tudi varaždinskim in okoliškim obrtnikom in trgovcem možnost zaslužka — da ne ometimo siromašnih kmetijskih rodbin, ki jim je delo in zaslužek pri »Tivarju« tako rekoč pogoj za obstanek.

Tovarna »Tivar« je odprla te dni svoje centralno skladišče v Ljubljani — dokaz njenega uspeha v Ljubljani in Sloveniji. Tudi mi ji želimo pri njenem delu mnogo uspeha.

H. K.

Din 1000'- plačam

ako Vam »Radio Balzamec« ne odstrani kurjih oči, bradavic, trde kože, bul itd.

Že dalj časa nisem nič naročil, ker ljudje poskušajo raznovrstna sredstva, a sedaj se se prepričali, da je Vaš preparat še najboljši, in ga zopet zahtevajo. Franc Maček, čevljarna, Dol. Logatec.

Zahtevajte povsod v Vašem interesu samo »Radio Balzamec«. Dobi se ali po pošti pošlje: 1 lonček za Din 10'- (predplačilo). Na povzetje Din 18'-, dva 28'-, tri Din 38'-.

RUDOLF ČOTIČ, Ljubljana VII
Janševa 27 (prej Kamniška 10 a)

HUMOR

Razlika.

Pri krojaču: »Bog je ves svet ustvaril v šestih dneh, vi pa za en par hlač potrebujete tri tedne!«

»Že res — toda oglejte si malo ta svet potem ga pa primerjajte z brezhibnimi hlačami!«

*
»Kaj, vegetarijanka ste, gospodična?« vpraša golobradec.

»Da — toda zato se vendarle ne ogrevam za vse, kar je zeleno.«

Kravata

Slavni ameriški humorist Mark Twain ni dosti dal na svojo obleko. Tako je nekega dne obiskal svojo znanko Harriett Beecher Stowe in si pozabil natekniti ovratnico. Ko se je vrnil z obiska, je bila prva, ki jo srečal, njegova žena. Seveda si ga je privoščila, kako mora biti tako zanikaren, da pozabi doma toli važen del moške obleke. Marka Twaina je ženina pridiga razsrdila; sedel je za mizo, zavil kravato v ličen zavojček in jo poslal Harrietti s temle pismom:

Solne pege

in druge nečistosti na obrazu prizadevajo ženskam velike skrbi. Če se jih žele v najkrajšem času iznebiti in dobiti krasno, čisto in belo polt, naj uporabljajo originalno Holandsko mlečno kremo. Uspeh se opazi že po prvem dnevu. 1 lonček z navodilom stane Din 15.—. Po pošti razpošilja parfumerija Nobilior, Zagreb, Ilica 34.

Dlake, cenj. dame!

na licu itd. Vas ženirajo, kvarijo Vam lepoto, eleganco in sramežljivost.

»Venerat eliksir Vas reši v par sekundah, brez bolečin, brez opasnosti vseh nepotrebnih dlak.

Naročite še danes lepo dišeči »Venerat eliksir, ne bo Vam žal.

Dobi se ali po pošti pošlje:

1 stekl. za Din 10'- (predplačilo), na povzetje 18'-, dve Din 28'-, tri Din 38'-.

COTIC RUDOLF, Ljubljana VII

Janševa 27 (prej Kamniška 10 a)